

ОСЬ. ПОЛЮСИ.

Мыслено можемъ да си прѣдставимъ однѣ правѣ чрътѣ, която минува прѣзъ срѣдоточіе-то на земя-тѣ и около коѣто земя-та ся врти безпрѣстанно отъ западъ къмъ вѣстокъ. Тѣхъ чрътѣ наричатъ *земнѣ ось*; тя ся находи на земно-то кълбо, а на земя-тѣ ся само прѣдставя. Краища-та на тѣхъ чрътѣ наричатъ *земны полюсы*; единый отъ тѣхъ, что е на сѣверѣ, наричатъ *сѣверный полюсъ*, а другой, что е на югѣ, — *южный*.

Г О Р И З О Н Т Ъ.

Кога ся находимъ на широка равнина, или по добръ на море-то, то ни ся струва, че стоимъ въ срѣдѣ-тѣ на това пространство, на край което ни ся види като да ся дѣврѣша земя-та и небо-то като да ся опира до тамъ. Това кръгло пространство, отвѣдъ което мы ничто не видимъ, нарича ся *горизонтъ* (небосклонъ) *видимый*. Точка-та, коя-то е въ срѣдоточіе-то на горизонта и която ся намира право надъ главѣ-тѣ на зрителя, нарича ся *зеница*, а срѣщуположна-та ней точка, която иде право подъ нозѣ-ты му, нарича ся *надиръ*.

Земя-та всегда ся находи срѣщъ слънце-то и една-та ѣ половина всегда е огрѣяна отъ него като друга-та половина е тъмна. Да си прѣдставимъ на ума кръгъ, който да прѣдѣля огрѣянѣ-тѣ половинѣ на земя-тѣ отъ тъмнѣ-тѣ, то такъвъ кръгъ наричатъ *горизонтъ истинный* или *умственный*. Той ся отлича отъ видимый по това, че прѣсача земя-тѣ на двѣ равны половины, като видимый захваща твърдѣ малко пространство на неѣ. Той кръгъ ся находи на земно-то кълбо и го прѣсача на горнѣ и долнѣ половинѣ.

Горизонтъ-тѣ ся дѣли на 4 главны страны, срѣщуположны една на другѣ. Оная страна, отъ гдѣто слънце-то изгрѣва, нарича ся *вѣстокъ*; срѣщуположна-та ней, гдѣто слънце-то заходи, нарича ся *западъ*. Кога сме съ лице-то си къмъ вѣстокъ, то